

25 Іюля 1910 г.

بېشىمچى ايل

رجب ۱۳۲۸

ئەمپارىزىنىڭ
ۋەزىئەتلىرىنىڭ

ملا ناصىحىن

№29. ҖЫНА 12 К. МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

قىمتى ۱۲ قىك

۲۹

ابو كمان رسم گىسو كمند دال مۇغان خىذك گيو زنخ چاڭ يېزىنت

البیات

بیر نفر ظالمه مظلومدن او لموبدي ضرر
اغنيايه فقرادن نه اولوب خوف خطر
عادت او زره یتشوب گونده بيزه قانلى خبر
اولنه قويلامشوق، اولدورنه دانلامشوق (!)
گوجسيزى تاپدامشوق، گوجليني مهمانلامشوق.

قالمیوب بیر ايشمزده دیلهسن ذره قصور
ایتمیشیک گوزلرینی دشمن بد یئنگ ڪور
جمله مز عملی، صنعتلى خداوند شعور
مدنیت نه، ترقی ییجه در؟ آنلامشوق!
داخى بسدر، داخى بسدر، داخى يورقونلامشوق
« ڪفسىز »

هر سوزى سویله میشیک هر ايشی سهمانلامشوق
سالمشوق قاعده، دوزلمشیک، یانلامشوق
گیجهنى، گوندوزى اللشمه دوزقونلامشوق
اولن، اولدی، قالانك دردینى در ما-نلامشوق
داخى بسدر، داخى بسدر، داخى يورقونلامشوق.

بودر ايندى یيچه ايلىر ايله گونده چالشوب
بولاشوب زحمته، نار غم درده آليشوب
ايشهشوب، جان چورودوب، ياخشى يامانه قاريشوب
يتوروب ملتى سر منزله سلامانلامشوق!
داخى بسدر، داخى بسدر، داخى يورقونلامشوق!

غایه فڪرمز اعيانى دل امت ايدى
پىشرفت و بقاي وطن و ملت ايدى
جهىدمز، همتمىز، مكتب ايدى، صنعت ايدى
آرزو آشى پىشوب، دمدهنى، قازغانلامشوق
داخى بسدر، داخى بسدر، داخى يورقونلامشوق

ييچه مكتبلرمز وار، یيچه جمعىتمىز
زيريمز، زيريمز، قوقنمز، قدر تمز
اولدى بو يولده بوتون صرف بىزيم غير تمز
شڪر صرف اولدىسىده مشگلى آسانلامشوق
داخى بسدر، داخى بسدر، داخى يورقونلامشوق

ييديروب شهرلىك هر جوره ايش گوجلرینى
يغمشوق ڪندىلىرىك مكتبه بى ويجلرینى
اوغرى، اگرى، دله دوز، گيچ لرینى، يېجلرینى
جان آلان، قان آخىدانلارينى زندانلامشوق
داخى بسدر، داخى بسدر، داخى يورقونلامشوق

نه قدر ديديم، — بالا، جوانسان، او زگا
رحمك گلسون، ال چڭ بو غازيت غوزيت دن،
قوشولما بو يازىچى لاره، باشگى سال آشاغه، او ز
ڪسب و كارگون دالىنجه اول،
سوزيمه قولاق ويرمدون: من ديدىكجه،
سن مسلمان غازىته لرینى گتوردوب دوزدون دكانڭا
و اوته كيچنه ديدىڭ كەگلون غازيت او خويون.
هله صبر ايهدىم، ديديم گوره كە، بالكە آخرده
پشىمان اولا و او ز قباختنى آتىنا،

بر گون او غلانلاريم خبر گتوردىلر كە
يىجي حاجى يوف ملا نصرالدين مجموعه سنه و كيل
اولوب، اول ايانماديم، اما بازاره چخوب گور دوم

مۇل

بىردىن گۈزىرسىن كە يورۇپا خانملارى و كېشىلىرى يىلىدىر بىر جور لباس گىيمىشىلىر، گان اىيل غىر بىر طرزىدە گىينورلىر. يقىن كە آلتىندا كى اىيل آيرى طور گىيەجكار. بو قرار اىلە هە اىيل او كافىرلارك آراسىندا لىاسىن دوتىش بىر پاره زادىلارده دىكىشىلىر. بىكى اونلارك اىچىنە مود دىيللور. بعض آداملار اىلە آڭلىلورلار كە بىز مسلمانلاردا مود يوخدىر، بىلە دىگل بىزدەدە وار، بىر جە تقاوت بودر كە اونلار بىر آيرى جور ايدىرلىر، بىزلىر بىر جور. اينانىرسىن دى قولاغ آس نقل اىلىدۇم: ياخشى يادىندادر كە تا اينىشىلە كىمى بىزىم اىچىمزرە تىاتىر، قرائت خانە، اعانە و غىر احسان پوللارى يەك مودى يوختىدى. اما ايندى موددر، گۈرك يىلسون. قافقازكە هە يىنندە بىر طور پوللاردان يبورلىر، يىرىدە قوى شىشىدە بىر نفر بىك اولسۇن بىكە تىاتىر پولى يىوب. اگر مىگا اينانىرسان ياز اوزىنىدىن سوروش. و بىلە، هە، يادىندادر كە بىزىم اىچىمزرە مسلمانچىغا دولاشان و دينە رختە ووران يوختىدى (سنى، شىعە، شىيخى، مقتشرى، بابى و غىر صحبتلىرى دىيمىرم) اما ايندى بىر پارا لامذهبلىر چىخوب دينە دولا شماقى مود سالۇبىلار. بۇنلارك ھاموسىلە بىلە، قافقاز مسلمانلارى مود دىكىشىمكە بىر آزىزە ضعيفىدىلر.

إبزە يىتىشىن خېرىلرە گورە بىر ساعت اورىنبورغىدە بىر نفر اسىحاق اسگەندرۆف واردە كە مسلمان عالمىنى دىرىيلىتك اىسچۇن دقىقەدە ماشىن كىمى بىر جور شى تورەدىر، اۆل ملارارە و مەيدىلىرىنە نىشان و يىروب صوڭرىھ جماعت آراسىنە نىش ايدىوب مود سالۇر. حتى «شوراي اسلامى» قوئىنىدىرەمك اىچۇن بىر گۈنلەر بىر نایچە قورقى حاضرلىوب.

امضا: «آخماخ»

امير حجامت

عزيزىم ملا قارداش، ایران ايشلىرىن خصوصاً آذربایجان ايشلىرىن اىستىرسىن يىلەسەن، ھىچ اوشاق وقىتى آشىق اوينامسان؟ اوشاقلارك هوسى گلنەدە بىر قدر آشىق دوزىلر يەرە اوينارلار اىلە كە هوسلرى گىنتى هانسىنىك زورى چوخ اولسە آشىقلارى قاپار ياعلى يَا مدد دەكوب قاچار. او بىر عاجز اوشاقلار قالارلار آغلىه آغلىه. من دىيدىم سن بىل داهى باش آغريسى ويرەم.

ايندى گۈرك بىر آشىقدان سalarلارمۇزدا اوينادى، مىشروعە و مجاھىدىك آدى ايلن انجمنىدە اوينادى، خالصە ايشىنە على موسىيودە اوينادى، مجاھىدىك آدىلە. بلى، ياخشى اوينادىلر، ايندىدە «امير حجامتون» نوبىسىلىر، رەحيم خانىك تمام غارتچى آتلولارى اونك ياقىنە، ھە كى فوج قره داغ آتلىسىنىڭ رئىسى ھە رئيس نظمىيە شهر، ھە مجاھەد، ھە غارتچى، ھە لوطى، ھە اوينيان، ھە چالان، چاغران. بىر كە آشىقلارى نىچە دفعە قاپوب قاچوب، بىر سفر گۈرەك نە خىالى وار، صوراسىن سىزە خېر ويرەرەك.

دۇغرىدان ملا نصرالدىنى دستە دستە اوشاقلارك قولنوقە ويروب ساتدىرىدە. حرصم ووردى باشىم، اىستىدىم هجوم ايدوب دكتانى داغىدام، اما گوردون كە ھەلە وقنى دىگل، چون كە قارداشلارنىڭ اىكىسىدە دكاندارلار، بلەكە زور گلە يىلمەدىم. بودا بىلە كىچىدى.

بىر دفعەدە باطومىدە شەرت تاپىدى كە احمد بىك آقايوف گلوب گىدىر اسنانبولە و اوزىدە يىحيى حاجى يوفە قوناقدەر. آخ، آى نامىرد، واللهى قانڭى سورسام دوييمانم.

اما الله كريم الله در: بىر گون خېر چىخى كە يىحيىنىڭ قارداشلارنىڭ بىرى وفات ايدوب. آها، ھىچ دينىم، بىر الى بوشما چىخى، بىر قدر ضعيفىلشىدى، ايندى تىدىر وقىتى در، بىغىدىم باشىم دورت اوغلۇمى، قوم اقربامى احوالاتى اونلارە يىلىرىدىم. بىرده دىيدىلر كە يىحيىنىڭ او بىرى براذرىدە وفات ايندى.

خدايا

سەن سەن ايدىن اضلال نىچە اهل طرىقى،
سەن سەن ايدىن اهدا نىچە گەڭكىشە راھى،
حىكمك كە اولا موجب خىر و شە افعال
يارب نە اىچوندر بۇ اوامر بۇ نواھى؟

بىر گون اولا دىمى، يىتمىش نفرە كىمىي اقربامى، يغدىم باشىمە فرۇستى غىنيمت بىلوب حىميد پاشا مىحلەسەنە هجوم ايندىك يىحيى حجي يوفەك اوستەن، بۇ مرتدى يىخىق يەرە و كۆچەنلى باشە باش سو رودىك. او قدر كوتىك ووردوڭ كە يارىم ساعتە تىك بى حاىل اولدى،

ديبورلار — باشنى ھوا گلوب و گىدوب قىلىسە كە اوزىنە معالجه ابتنىرسون،

جانى چىخسون، دوز او تورايدى، بوايشىرەدە دوشمىھىلىدى البته كە گىناھ اوزىنەدەر. مەكتى ايشلىرىنە نىچون قارىشىرىدى.

باطوم يىتمىش ياشىنە
دەپار اوغلۇ سامانچى
« نقل اىلەدى لاغلاغى »

تېرىيىن خېرلىرى

وزارت جىنك طرفىدىن نظام جىدیدە جىدى صورتىدە اقدام اىلەمك سېبىنە، تمام اىالتلەرە خېر ويرىلىدى كە ھەنە شاه طەھماسب زمانىدىن قالان قوبور و شامخال تەفكىلار وار اولا رك تعميراتە باشلاسۇن. بعداز ا تمام وزارت جىنگە خېر ويرىلىسون.

بۇ گون قىرخ نفر ھەيت قراتتىن، طېلابلار و شائىر اعضالرى مەكمل ادارە تەقىشىيە، حفظ الصيحة بىلدىدىن مأمور اولوندىلىر، آذربايچانلىك روسيە سر حداتە خولىرانى جلوگىرلەك اىلەمگە. ھەكاء باجىار ماسالار ھە سر حەدە كى دوزىيمان سوارە و پىادە قوشۇن ئۆظامىيە اعزم اولناتاچاق. گە باجار ماسالار مىرزا حسین واعظ گىدەجىك خو لىرا دعايسى اوخوسون.

امضا: (كىربلايى كۆثر)

(روشنیز)

باکوده مسلمان چکمه چیزی.

(روشنیز)

مشهدده سید حیدری: چونکه او زگی قیر خدیری رسان، من سکا ایکی یوز تو مان جرم کشم. یوز دو خسان تو مانی سکا با غشادم، اما او ز تو مانی بو ساعت ویرمه سن، بو چوبو قاری بیلکده قیریخ قدریخ ایله جگم.

فاطق: هوانک ایست لقنه گوره اعضا را ویریل که شیخ سلیم انجمن حیاطی نک حوصله دینیون

آقا شیخ سلیم.

انجمن ایالتی.

اعضای انجمن.

آقا شیخ سلیم باشادی.

اعلان

هر مسلمان ایرانی قرداش مقصراً لک یا قائلی لق، یا اوغور لق، یا تبل و بی غیر تلق سبینه خارجه توپراً قنده قید فلاکت ده قالوب معاش سبینه رحمت ددر خبر ویریزی که بر قدر حیانی کناره قویوب و برده مشروطه طلب لک آدین اوسته قویسون. ایرانده خصوصاً تبریز ده هر جور ایش او فک ایچون فراهمر، انجمن وکالتی، ریاست نظمیه، ریاست محلیه، ریاست بلدیه، اعضاي عدله، ریاست نظام، بلکه وکالت دارالشوری هیچ مضایقه یو خدر. عجله ایله تشریف گتورسون که یلرلری بو شدر. حتی رحیم خا نده گلسه گوزومز اوسته یری وار.

(امضا: جندر خلی)

یقائقی پنادار خبر لری

یقانینادار شهرنده میرزا کریم خان آدلی بر ایران قونسولی
یانتده اولان تذکره‌لری ساتوب قورتاردقدن صگره بازاری کساد
لاشیدغنه، گنوروب تذکره‌لره تبریز قاعده‌سیله چراغ قویدی. بو
منوالیله تذکره‌لر هاموسی ده گر دگمه ساتیلوب قورتاردي. صگره
اون فره گیمی آدم تذکرسز قالدیقلارندان، قونسول جنابلاری
او آداملاره بليط گنورتمک ايچون هرمسندن اون منات زاداقا آلوب
سوخوم شهرينه سفر ايلىدی. همان اون فر آدامه بليط نه وقت
گله‌جىدر هله‌لگه معلوم دگل. الله سلامت ايسله‌سون.
امضا: «بليطسز»

امضا: «بلیطسز»

عنتائده دوخونی آقادیمیا قورتارمش آقای شیروانی عليه السلام
مک ولیعهدی عشق آباده وارد اولدی.
قارا باغاندا مشهور ملا آقر (ملا باقر) تشریف گنوردیلر.
آغالارڭ دولتنىن شهرىم زمانىيە موافق تازه سؤاللار ايله
دولودر. مثلا: دعاتى پولوودان اول و يا سوڭرە اوخوماق واجب
درمى؟.....

اشقولك امتحانلارنده شاگرددن خبر آلورلار: «بالا! روسجه دونقوزا نه دىيرلر؟» شاگردد: — سوينيا. «بالا: ديوارده تصويرىنى گوستر گورڭ!» شاگردد آختارور. حاضرونдан حميد بالشوى: « آ ڪويك اوغلى! دەدەڭى گوستر دايىنا اودور ها ديوارده آسېلوبىلدى!».

«مادیرنا»، «قراند ویبو»، «ایمپریال سپورتک»، «قارشو-سندھ»، هر کیچه حسین ذال، مصیب آخوند، آفیشاچی آلسان و قمانیا جولان اینتمکنده در لر.

ملا خالیرا کور دمیردن جمده گئی سالدی عشق آباده. دیبورلر
آقا سقر شهرینه اورینبورق یولی گیله جکدر.

«مختصر»

هر گون

آبریزده رئیس نظمیه هر گون کیفده، هر گون کیفده،
هر گون کیفده.
سور و شور لار که «نیه بیله ایلیورسن، ملت ال دن گیتدی،

جواب ویریور کے من «سید محققینک عموسى اوغلی یام»۔
دھنی نہ دیلہسن؟ کیشی نک حقی وار۔

«ھمشری»

فیلیکا تون

مارال لاریم

لکنراه، بادکوبیه، باطومه، دربنده، داغستانه، هر
یر منیم ماراللاریم ایله دولودر، گوزل ما
راللاریم، گوگچک ماراللاریم، هر بری بر
جان ماراللاریم! حاجی ماراللاریم، کربلایی
ماراللاریم، مشهدی ماراللاریم، ملا، روضه
خوان، بک، سیچل ماراللاریم، قوتور،
ییتلو ماراللاریم، باشلاری قپازلو ماراللاریم،
یوزلری توفور جگلی ماراللاریم.
بو ماراللاریمک حقنده «ملا نصرالدین»^{۱۷}
گلن نمره سندن باشلیوب مقاهمه لر یازاجاقام.
هر مارالک شانتنده بر دانه فرد او زیمدن
اور گهدن دوزلدوب دیمه حکم. هله که خدا
حافظ، گلن نمره ده گورو شروک، توقع ایدیرم
قصوریمی با غسلیاسنگز.

قیرخیخ باشک شباھتی وار چونکه قارپوزه، اولدر که هپ ایچی دولی فسق و فسادر. قولاقلار هر بری بر آرشین، یارانوب ایشیتمگه، اما نه؟ مرئیه، قصیده، مطریلر نغمه سی، سید محمد موعظه‌سی، ادبیا تکفیری. هر بری بر چاتداخ بویده گوزلری، نجه گوزلر، دنیاده هیچ زاد گورمیان، ایکی خالوارخ ورک دوتان قارینلاری، سینه ووران، زنجیر ووران، حتیج دوتان اللری، گیجه‌لر صبحه تک لهو لبده گیدن ایاقلاری، ایولرده گوزلری یولده، اللری قولتوقدا قالان عو رتلری. شکر اولسون الله بیر یوزینده منیم مارال لاریمک حسابی اوچ یوز میلیونه چاتوب؛ گیدرسن ایرانه، هندوستانه، ترکستانه، عربستانه، بخارایه، ایروانه، خنچوانه، قاراباغه،

حمد بی حد و ثنای بی عدد بر پرورد
کاره اولسون که دنیاده انسانی خلق ایدوب
و اوگا دانشماق ایچون دل، گورمک ایچون
گوز، ایشیتمک ایچون قولاق، فکر ایتمک
ایچون باش، ایشلمک ایچون ال و ایاق
عطای ایدوبدر. حمد بی حد و ثنای بی عدد
بر خداونده اولسون ~~که~~ ییر یورزینی مینیم
مارال لاریمیله دولدروب، باشلاری حاجی طر
خان قارپوزی، ایجی نه ایله دولی؟ قارپوز
تیوب سانجیلاتان بر شاعر بو بارهده گوزل
ییر فرد دییوب:

بیلیمیرسن؟ اگر اونک منزلتی بیلیمک ایستهسن، قارا با غلاردادر، او زیده
منیم ایویمده. تلگراف عنوانی «حر».

آقای مقدس

محترم از تاریخ زندگانی آقای سید نصرالله اخوی وکیل
مجلس شورای ملی ایران و اقداماتی که در راه مشروطیت و
آزادی ایران نموده با شمه از معلومات وی
(تحصیلات)

علم عروض و شاعری، علم نقاوت، علم اصول، حکمت
الهی، علم عرفان.

(پیشه و حرفة)

وکالت، سیادت، اخوی، احراق، چهل و یک ممبر، شمع دزدی،
خوردن کتابخانه ملی، فروختن زمینهای موقوفه که در پشت
خانه عین الدوله واقع است. ضبط و تصرف ملک موقوفه موسوم به
(واسیحان) که در لواسان واقع است. بلع املاک موقوفه بازار
زرگران و بعض دکاکین.

(اقداماتیکه در پیشرفت مشروطه اول ایران کرده)
تأسیس انجمن شصت نفر در مجلس، انشاء اصل دوم و بیست
و هفتم متمم قانون اساسی، تشکیل حوزه علمیه در مجلس،
تعیین پنج نفر طراز اول علما در مجلس، منع از قطع حقوق
مفتخران در کمیون مالیه مجلس، اصرار در بر قراری تیول
برگشت کرده، بهراهی در عودت علی اصغر خان از فرنگ
پطهران و نشاندنش بمسند چدارت بواسطه انجمن شصت نفری و وو،
تحریک شیخ نوری به برداشتن علم استبداد و رفتن بحضرت
عبدالعظیم. و و و . . .

(اعجاز و خارق عادت)

کو شفا دادن، تسخیر علی اصغر خان صدر اعظم.

ای اتابک نجفیه آثار عشق

کن ز هوشت باخبر ایندم مرا دمدم مرا

برابر اصطلاح نشین و صفائ آب بین

وه چه آبی باصفا چون چشم زنم مرا، رزم مرا.

« تریاک »

پوچنده قوطوسی

نوخی ده «ساکن کرازلی» یه: آدسیز کاغذی هیچ او خوموریق.

مزرعه کنندنه بر نفر او خوجمه: مکتوپگر یوز سطردن
عبارتدر، اما مزرعه کننیک ایشلنندن تک بر جه سطردن آرتق
یازمه حقیقت یو خدر، صاحب اختیار سز.

ولایاقافاز خبر لری

قونسول جماعتی یغوب مسجدت سورو شدی: جماعت! منی ایستیور
سکن یا نه؟

جماعت دیدی: نه نه نه ایستمیریک، ایستمیریک، هیچ ایستمیریک.

قونسول دیدی جهنمه ایستیک، گوره ایستیک! پولوم جیمده،

عقلیم باشمه گیدوب فرنگستانه کیفه با خارام،

۲ - باشماقچی شفیع کهنه، قدیم پوللار آلور چوخ بهما
قیمه و چوخ او جوز قیمه ساتور اشقولا او شاقلارینه.

۳ - میرزا محمود خان واقعده گوروب که قونسول اونک
مواجنبی گلن آیک ۳۹ نده ویره جک.

۴ - بو گون ایران قونسول خانه سی نک قاپو سنده بر بیله اعلان
او خودوم: «بوراده ساتیلور: غالی، گبه، پرده، ملت، وطن، ستول،
کرسی، فلاں و فلاں». او ز او زیده دیدیم که مر جبا بیله قونسولا
یدی آیک مدتنه ولادیقافاز مسلمانلار نک ایشلرینی جا بجا ایدوب
ایندی ده یقبن که گیدیر او زگه شهری آباد اینمگه. قونسول جناب
لر نک گور دیگی ایشلری خیال مده حساب الادیم گور دوم حقیقت ده چوخ
ایشلر گوروب. مثلاً بو آز مدتنه فوروز مدرسہ سینک ترقی سی
ایچون ۲۵ مجلس قوروب و ۸۶۲۵ منات ۱۲ قیکده پول جمع
ایدوب، انجمن خیرینی نظامه سالوب، و اتحاد مسئله سی ایچون ۴۵
مجلس ترتیب ویروب، علاوه بر نجه مین ده بليط ساتوب، برای
احتیاط سفر ایچون بش اون قارا پول توپلیوب. آی ملا عموم
گوره بیله. بو مصرع نی قاپویه یازوب گنبدیم:

آقا قونسول اولا یوز ک سنک آغ،
ملنک سینه سینه چکدک داغ،
ایتیره ایدیم سنک تک آقانی،
گیجه گوندو ز گزه ایدیم الله چراغ.
« قمش قولی »

نخچوان

اعتدالیون فرقه سینی جماعتی تانتماق ایچون سپهدار طرفندن
اوج نفر فارس سید بورایه گلوبلر. آغالار وارد اولدقلری گوندن
بازار جماعتندن سید مالی یغماقده در لر.

سید عبدالله ک قتل خبری بورا خولیقانلرینی دچار یاس
ایتدی. مقتولک تعزیه سی مناسبیله مشروطه چیلره بر آیه قدر گوننه
بر تسبیح یعنی یوز دفعه لعنت ایلمک تحت قراره آلندي.

آی ملا عمی! ایله سن ها دیرسن که من هر زادی بیلیرم
اما نه عجب بس بر ایلدی که قارابا غلارا امامدان بر آز آرتق،
پیغمبردن بر میخچه آشاغی بر ملا گلوب جماعتی او ز امام مقنه چا
غیریر و هله نیخچوان قاضی سیده اوندان تیوتیر اسیر، هیچ اونی

